

μπλέκω

Τρίτη, 28 Μαρτίου 2017

166

Σημασία:

μπλέκω -ομαι :

1. ενώνω, μπερδεύω, συνήθ. ακούσια, κτ. με κτ. άλλο, έτσι ώστε να μεταβάλλεται η κανονική του μορφή ή να εμποδίζεται η κανονική του χρήση:

2. σκαλώνω κάπου, με συνέπεια να εμποδίζεται η κίνησή μου, μπερδεύομαι:

επισης κάνω κτ. να ασχοληθεί ή να σχετιστεί με μια υπόθεση ή μια δραστηριότητα συνήθ. ύποπτη, δυσάρεστη ή επιζήμια, μπερδεύω: Μη με μπλέκεις μ' αυτή την υπόθεση. Άδικα τον μπλέξανε τον άνθρωπο· ήταν αθώος, τον ενοχοποίησαν.

3. κάνω κτ. πιο σύνθετο ή πιο δύσκολο, μπερδεύω: (για όρους, έννοιες κτλ.) συγχέω: ~ τις ημερομηνίες / τα γεγονότα.

4. ασχολούμαι ή σχετίζομαι με υπόθεση ή δραστηριότητα συνήθ. ύποπτη, δυσάρεστη ή επιζήμια, μπερδεύομαι.

Λεξικό της κοινής νεοελληνικής

Ετυμολογία:

Από το αρχαίο ρήμα έμπλέκω δηλ. `πλέκω μέσα σε κτ., μπερδεύομαι μέσα σε κτ.' με αποβ. του αρχικού άτ. φων.

έμπλέκω, Επικ. ένι-**πλέκω**, μέλ. -ξω — Παθ., αόρ. β' ένεπλάκην, μτχ. έμπλάκεις (έν)· πλέκω ή υφαίνω μέσα σε, Λατ. implicare, χείρα έμπλ., περισφίγγω, σφίγγω με τα χέρια μου τα ρούχα κάποιου άλλου, ώστε να τον συγκρατήσω, σε Ευρ. — Παθ., εμπλέκομαι, περιπλέκομαι, μπερδεύομαι σε κάτι, με δοτ., σε Σοφ., Ευρ.

οπου

πλέκω, μέλ. πλέξω, αόρ. α' έπλεξα, παρακ. πέπλεχα — Μέσ., αόρ. α' έπλεξάμην — Παθ., μέλ. πλεχθήσομαι, αόρ. α' έπλέχθην· αλλά αόρ. β' έπλάκην [ἄ], παρακ. πέπλεγμαι·

I. πλέκω, στρίβω, συστρέφω, ελίσσω, πλέκω κοτσίδα, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. — Μέσ., πείσμα πλεξάμενος, έπλεξε γύρω μου ένα σχοινί, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., κράνεα πεπλεγμένα, τα πλεκτά, σε Ηρόδ.· σειραί πεπλεγμένοι έξ ίμάντων, στον ίδ.

II. 1. μεταφ., σχεδιάζω, επινωώ, μηχανεύομαι, όπως τα ράπτειν, υφαίνειν, λέγεται κυρίως για ύπουλα μέσα, πλέκω δόλον, σε Αισχύλ.· μηχανάς, σε Ευρ.· παντοίας παλάμας, σε Αριστοφ.

2. λέγεται για ποιητές, πλέκω ύμνον, ρήματα, σε Πίνδ.· πλέκω λόγους, σε Ευρ.

3. στην Παθ., περιπτύσσομαι, περιβάλλομαι από κάποιον, αγκαλιάζομαι, σε Αισχύλ.

Liddell, & Scott : ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ : ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :2007

Παραγωγή

• Απομπλέκω, απομπλέκομαι

Παραγωγή

- Απεμπλεκω, απεμπλοκη
- Διαπλοκη, διαπλεκω, διαπλεκομενος
- δολοπλοκος
- Εμπλοκη
- Πλεκτανη
- Πλεκτο
- Πλοκη
- Πλοκαμος , πλοκαμι
- Πλεξιμο, πλεκτομηχανη, πλεκτηριο
- Συμπλεκω, συμπλοκη
- Περιπλοκος
- Πλεγδην

ΣΥΓΓΕΝΙΚΑ

Μπερδεματα

Από το ρήμα **μπερδευω** που ετυμολογείται από το μεσαιωνικό **εμπερδεύω** με αποβ. του αρχικού άτονου φωνήεντος, < εμπερδ(ένω) μεταπλ. -εύω < *εμπεριδένω `δένω μέσα κι έξω' (με συγκοπή του άτονου . [ιωτα]) < εν + αρχ. **περιδέω** `δένω ολόγυρα (όπως δέω > δένω)]

Στην Προποντιδα φαινεται οτι το ελεγαν μπερντεύω από παρετυμολογια. Επιδραση από τουρκικο **περντε (perde)** =παραπετασμα , οθονη . Που από την συμμοφορα της αιτιατικης (τον περντε , το μπερντε) εγινε **μπερντές**. (πβ. οθονη του Θεατρου Σκιων)

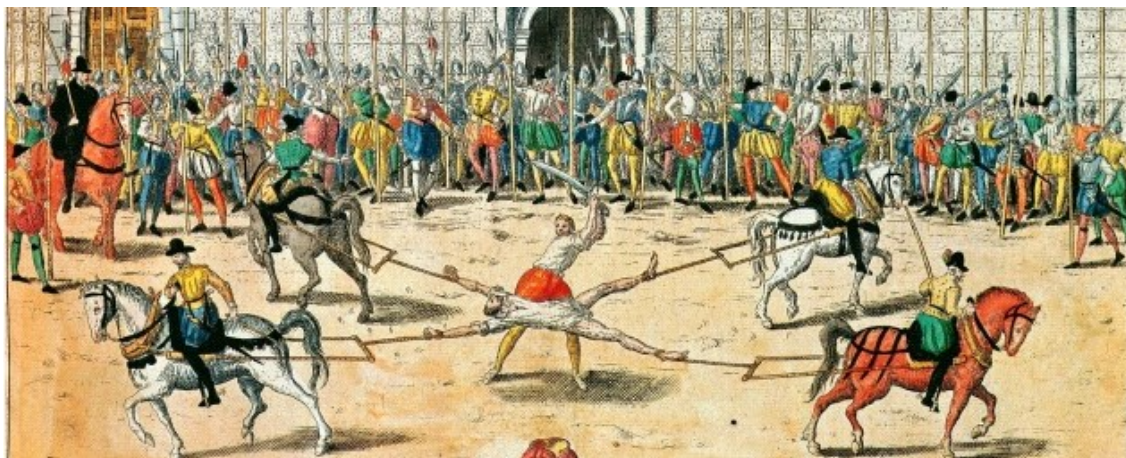
Ομοιως και αυτο τουτο το μπερδευω μπορει να μην προεχεται από το αμαρτυρητο εμπεριδεω* αλλά από το συνθετο περιδεω από συμμοφορα με το οριστικο αρθρο της αιτιατικης «τον» κατά το σχημα : τον περιεδεσαν> το νπεριέδεσαν> τον μπεριεδεσαν > **μπεριεδεσαν** > μπερδεψαν

(*) Δεν το αναφέρει το LIDDELL & SCOTT Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας ούτε το Λεξικό της Μεσαιωνικής Ελληνικής Δημόδους Γραμματείας του Εμμ. Κριαρά,

Τραβήγματα

μπερδεματα, μπελάδες

Ισως από το **τραβω** (κν. σερνω) της διαπομπευσης (πβ. τον εσυρε σταδικαστηρια, το συνθετο διασυρμος και διασυρω=διαπομπευ) και το ετι φρικτοτερο τραβηγμα με αλογα από τα ακρα με σκοπο τον διαμελισμο .

ίσως όμως (κατ'εμε) από το αρχαίο ελληνικό ρήμα **ταρβέω**, μέλ. ταρβήσω (τάρβος)·

I. αμτβ., κατέχομαι από φόβο, είμαι τρομαγμένος, τρομοκρατημένος, σε Όμηρ.· ταρβέω φόβω, σε Σοφ., Ευρ.· απόλ., δείχνω φόβο, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ.· τὸ ταρβεῖν, κατάσταση τρόμου, σε Ευρ.· μή με ταρβήσας προδῶς, από φόβο, σε Σοφ.· τεταρβηκώς, πανικοβλημένος, σε Ευρ. II. 1. με αιτ., φοβάμαι, τρέμω, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ. κ.λπ. 2. στέκομαι με δέος, σέβομαι, σε Αισχύλ.

Ετσι **το τι τραβήξα!** Σημειώνει «**τι φοβο περασα**»

Η φράση **θα εχουμε τρηθηγματα** ίσως έγινε από παρετυμολογία από το τραβώ (κν. τραβάω) αντι του θα εχουμε **ταρβηματα** δηλαδή θα μας εκφοβισουν, θα μας φοβερисουν, θα μας βασανισουν.

μπελας

α. κατάσταση που χαρακτηρίζεται ως ενοχλητική, δυσάρεστη ή επικίνδυνη: Έχω μπελάδες με κπ. / με κτ. Δημιουργώ μπελάδες σε κπ. ΦΡ βρίσκω τον μπελά μου, περιέρχομαι σε δυσάρεστη ή σε επικίνδυνη κατάσταση: Μη μιλάς, γιατί θα βρεις τον μπελά σου.

β. δυσκολία, ταλαιπωρία, σκοτούρα: Οι ψιλές και οι δασειές του πολυτονικού συστήματος ήταν μεγάλες ~ για τα παιδιά. Βάζω κπ. / μπαίνω σε μπελά. Άνοιξε δική του δουλειά και μπήκε σε μπελάδες. Δε θέλω να βάλω μπελά στο κεφάλι μου. Κακός ~ που με βρήκε! γ. για άνθρωπο που προκαλεί μπελάδες: Μου έγινε (κακός) ~ ο τάδε, έγινε πολύ ενοχλητικός ή δυσάρεστος.

Ετυμολογείται από το τουρκ. Belâ

Που σημαίνει πρόβλημα, δυστυχία, συμφορά, θλίψη, διάτρηση, κατάρα, καταδίκη, κακό, αρρώστια, ενόχληση, παράσιτα, πανούκλα, μάλιστα, θλίψη

Ντραβαλα

Βλ. [ντραβαλα](#) με κλικ

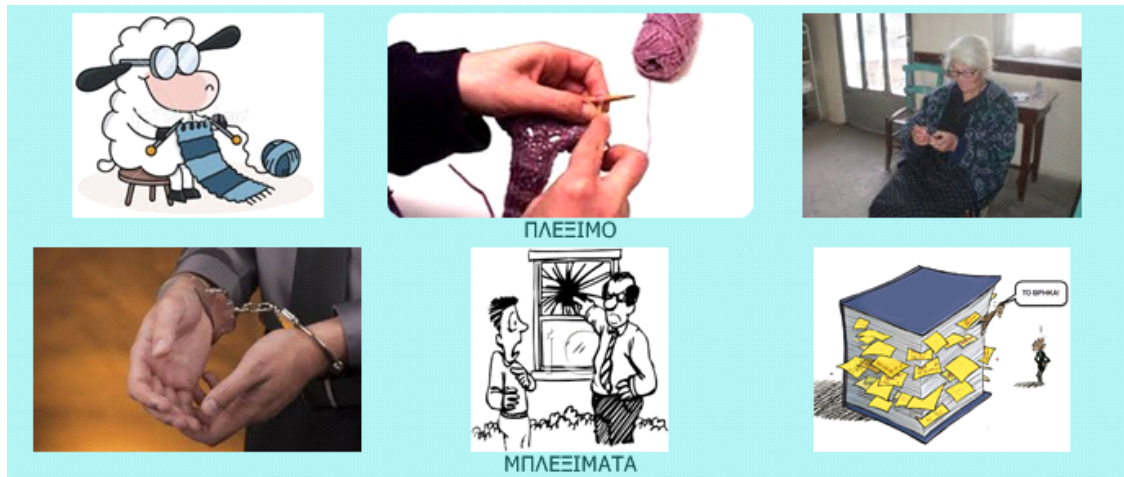
Ξενόγλωσσα

Ιταλικά conflitto confusione

Αγγλικά trouble confusion

Γαλλικά emmêlement confusion

Εικόνες:

Φράσεις:

Σημ .1

- Μπλέχτηκαν τα δίχτυα στην προπέλα.

- Έμπλεξαν τα ρούχα του στα βάτα.

Σημ 2.

- Μπλέχτηκα στο χαλί κι έπεσα. (έκφρ.) μπλέκομαι (μέσα) στα πόδια κάποιου
- μπλέξαμε τα μπούτια μας, για κατάσταση σύνθετη ή συγκεχυμένη.
- Έμπλεξα με φίλους και άργησα.
- Τα έμπλεξε με μια παντρεμένη / με τον προϊστάμενό της.
- Τα έμπλεξα με καποια . σύναψη ερωτικών σχέσεων

Σημ 3

- Πολύ τα μπλέκεις, φίλε.
- Πολύ μπλεγμένη υπόθεση· δε βρίσκεις άκρη.
- Εσύ που τα έμπλεξες, ξέμπλεξέ τα. ι: ~ με δικαστήρια / με ύποπτες δουλειές. Έμπλεξε με κακές παρέες / με ύποπτα κυκλώματα.

Σημασία: 4.

- Μην ασχολείσαι μ' αυτά, γιατί θα βρεθείς μπλεγμένος.
- ου μπλέξεις, για αποφυγή δυσάρεστης εμπλοκής, ενασχόλησης κτλ.

Τραγούδι

Μπλεξίματα δε θέλαμε
στην οικογένειά μας
και πέρα δεν κοιτάζαμε
απ' τα συμφέροντά μας.

Κι αν άκουγε τα λόγια μας,
τα λόγια τα δικά μας,
μυαλό θα είχε ο γιόκας μας
για τα συμφέροντά μας.

Μ'έχεις **μπερντεμένο** μ'έχεις, ωσάν τη μέλισσα.
Σκλάβος κι αγοραστής σου μικρό μου, εγώ εβαζέστησα*.
Μ'έχεις **μπερντεμένο** μ'έχεις, το νου και την καρδιά.
Σκλάβο θα με πουλήσεις μικρό μου μέσα στην Μπαρμπαριά

(*) **εβαζεστηκα** από το τουρκικο **vazgecmek** = παραιτουμαι. Απελπίζομαι, βαρουμεται, πληττω.
<https://youtu.be/7rkR5tZgs9M>

Copyright© 2016 by Aris Stougiannidis AENAON - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ